

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АЛАБУГА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ОЛЫ КАЧЫК АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
ПРЕЗИДЕНТЫ Р. Н.
МИҢНЕХАНОВ КАТНАША.
АЛАБУГА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ОЛЫ КАЧКА
АВЫЛЫ
ЖИРЛЕГЕ КИҢӘШЛӘР

Олы Качка авылы карары

КАРАР

№175

2019 елның 29 ноябре

Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Олы Качык авыл
жирлеге составына керүче торак пунктларда гражданнар жыенын эзерләү һәм
уздыру тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми
принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль
законның 25.1 статьясын, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә
турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы
Законын һәм Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы
Качык авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Уставының 22 статьясын,
Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Качык авыл
жирлеге советын гамәлгә ашыру максатларында

Карар:

1. Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Олы Качык авыл
жирлеге составына керүче торак пунктларда гражданнар жыенын эзерләү һәм
үткөрү тәртибе турында Нигезләмәне раслау (1 нче кушымта).
2. Әлеге карар рәсми басылып чыгарга тиеш.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Рәис

А. А. Голованов

Татарстан
Республикасы Алабуга муниципаль районы
Олы Качык авыл жирлеген Советы карарына
1 нче кушымта

2019 елның 29 ноябрәндәге 175 номерлы
Татарстан Республикасы законы

**Әзерлек һәм үткәрү тәртібе турында нигезләмә
кергән торак пунктларда гражданнар жыены
Олы Качык авыл жирлеген составына
Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы**

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Качык авыл жирлеген составына керүче торак пунктларда гражданнар жыенын әзерләү һәм уздыру тәртібе турында (алга таба – нигезләмә) 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль законның 25.1 статьясы, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Олы Качык авыл жирлеген муниципаль берәмлеген Уставының 22 статьясы нигезендә эшлендә.

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Халык жыены гомуми, тигез һәм турыдан-туры ихтыяр белдерү нигезендә үткәрелә.

1.2. Гражданнар жыенында торак пунктта яшәүчеләр, даими яки нигездә аның территориясендә яшәүчеләр, яшәү урыны буенча әлеге торак пунктта теркәлгән һәм сайлау хокукына ия кешеләр катнаша ала.

1.3. Гражданнар жыенында катнашу ирекле һәм ирекле.

1.4. Гражданнар жыенда шәхсән үзе катнаша һәм аларның һәркайсы бер тавышка ия.

1.5. Халык жыены халык тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү максатыннан үткәрелә.

1.6. Әгәр торак пунктта әлеге торак пунктта сайлау хокукына ия кешеләрнең яртысыннан артыгы бер үк вакытта бергә булу мөмкинлеген булмаса, Устав нигезендә гражданнар жыены этаплап уздырыла.

Гражданнар жыены вәкаләтләре

1.7. Гражданнар жыены түбәндәге мәсьәләләр буенча үткәрелергә мөмкин: күрсәтелгән торак пункт составына башка жирлек (муниципаль район) территориясенә кертә торган жирлек (муниципаль район) чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча торак пунктта (әлеге торак пункт составына керә) күрсәтелгән торак пункт территориясен башка жирлек (муниципаль район) территориясенә кертүне үз эченә алган жирлек (муниципаль район) чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча);

авыл жирлегә составына керүче торак пунктта әлеге торак пункт территориясендә үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча;

авыл торак пунктында авыл жирлегә старостасы кандидатурасын тәкъдим итү, шулай ук авыл жирлегә старостасы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату мәсьәләсе буенча фикер алышу булды;

авыл торак пунктында гражданнар жыены шулай ук муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс үткәргәндә конкурс комиссиясе составына кандидатуралар тәкъдим итү максатларында үткәрелергә мөмкин.

Гражданнар жыенын матди һәм оештыру ягыннан тәэмин итү

1.8. Жыен муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан тәэмин ителә.

1.9. Жыенга әзерлек һәм аны үткәрү белән бәйле чыгымнар муниципаль берәмлек бюджеты хисабына башкарыла.

2. Гражданнар жыенын чакыру тәртібе

Халык жыены үткәрү инициативасы

2.1. Халык жыенын үткәрү инициативасы-торак пунктта:

муниципаль берәмлек башлыгы;

- сайлау хокукына ия булган, гражданнар жыенында катнашу хокукына ия булган 10 кешедән дә ким булмаган торак пунктта яшәүчеләр (ягъни Россия Федерациясенә эшкә сәләтле гражданны, даими яки күбесенчә торак пункт территориясендә яшәүче, яшәү урыны буенча бу торак пунктта теркәлгән, 18 яшькә җиткән чит ил гражданны, шулай ук торак пункт территориясендә даими яисә күбесенчә яшәүче һәм жирле үзидарәне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясенә халыкара килешүләре һәм федераль законнар нигезендә хокукка ия булган чит ил гражданны).

2.2. Торак пунктта яшәүчеләрнең инициативасы язылу кәгазе (1 нче кушымта) яисә инициатив төркем жыелышының беркетмәсе рәвешендә рәсмиләштерелергә тиеш, анда жыен үткәрү инициативасын күрсәтү турында Карар кабул ителде, аларда күрсәтелгән булырга тиеш:

гражданнар жыенына чыгарыла торган мәсьәләләр;

гражданнар жыенын үткәрүнең тәкъдим ителгән вакыты;

гражданнар жыенын чакыру турындагы инициативаны хуплаучы һәр гражданинның паспорт сериясе һәм номеры, яшәү урыны, аның имзасы һәм имзасын кертү датасы.

2.3. Жыенны үткәру инициативасын хуплау өчен жыелырга тиешле имзалар саны сайлау хокукына ия булган, даими яки нигездә яшәүче, торак пункт территориясендә яшәү урыны буенча теркәлгән гражданнар саныннан 5 процент тәшкит итә, ләкин 10 имза була алмый.

2.4. Язылу кәгазьләре имзалар жыючы зат тарафыннан таныклана, таныклау датасын, фамилиясен, атасының исемен, туган датасын, паспорт номерын һәм сериясен, яшәү урынын күрсәтеп, муниципаль берәмлек башлыгына жиберелә.

Гражданнар жыенын үткәру турында Карар кабул итү тәртибе

2.5. Инициатив төркем тарафыннан чакырыла торган гражданнар жыены муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы карары белән (2 нче кушымта), ә муниципаль берәмлек башлыгы инициативасы белән – муниципаль берәмлек башлыгы карары белән (3 нче кушымта) барлык кирәкле документлар кертгән көннән 30 көн эчендә билгеләнә.

2.6. Муниципаль берәмлек башлыгы яисә муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы аның максатка ярашлы булмавы сәбәпләре буенча гражданнар жыенын үткәрүдән баш тартырга хокуклы түгел.

2.7. Гражданнар жыенына чыгарылган мәсьәлә (гражданнар жыены этаплары) Россия Федерациясе законнарына һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килмәскә тиеш. Халык жыены мәсьәләсе аны күп итеп аңлату мөмкинлегеннән чыгып эшләнергә тиеш, ягъни аңа бары тик бертөсле җавап кына бирергә мөмкин булып иде.

2.8. Гражданнар жыенын билгеләү, аны күчерү турындагы карарны рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) тәртибе муниципаль берәмлек уставы белән билгеләнә һәм муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару (халыкка җиткерү) өчен муниципаль берәмлек уставында каралган тәртиптә басылып чыга (халыкка җиткерелә).

Муниципаль берәмлек башлыгы карарында яисә муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы карарында гражданнар жыенын үткәру турында күрсәтелә: халык жыенына чыгарыла торган мәсьәлә; гражданнар жыенын уздыру вакыты һәм урыны турында мәгълүмат; жыенны оештыручы - муниципаль берәмлек органының структур бүлекчәсе турында мәгълүмат.

2.9. Алабуга муниципаль районы Олы Качык авыл җирлеге башкарма комитеты (алга таба – Башкарма комитет) муниципаль берәмлек башлыгының гражданнар жыенын үткәру турындагы карары яисә муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы карары нигезендә сайлау хокукына ия булган торак пунктта

яшәүчеләр исемлекләрен төзи; гражданнар жыенына мәгълүмати материаллар әзерли; муниципаль берәмлек халкына массакүләм мәгълүмат чараларында һәм гражданнар жыены турында башка ысуллар белән хәбәр итә (4 нче кушымта).

Башкарма комитет гражданнар жыенын үткәрү өчен биналар бирергә тиеш.

2.9.1. Гражданнар жыены барышында торак пунктта яшәүчеләрнең исемлеген бүлү һәм халык жыенын үткәрү датасын билгеләү территориаль, вакытлы билгеләр, шулай ук башка очракларда мөмкин.

2.9.2. Торак пунктта яшәүчеләрнең исемлеген бүлү тәртибе гражданнар жыенын билгеләү турында муниципаль актта күрсәтелә (5,6 нчы кушымталар).

2.9.3. Торак пунктта яшәүчеләр халык жыены (гражданнар жыены этаплары) вакыты һәм урыны турында алдан ук хәбәр ителә. Гражданнар жыенын (гражданнар жыены этапларын) билгеләү турында карар, гражданнар жыенын (гражданнар жыены этапларын) үткәрү вакыты һәм урыны гражданнар жыены (гражданнар жыены этапларын) үткәрелгән датага кадәр 5 көннән дә соңга калмыйча басылып чыгарга тиеш. Гражданнар Жыенының этапларын үткәрү вакыты һәм урыны бер карарда яисә халык жыенын билгеләү турында карарда күрсәтелә.

2.9.4. Халык жыенын этаплап уздырган очракта, жыен этаплап уздырыла, гражданнар жыенын үткәрү турында Карар кабул ителгән көннән бер айдан да артмый. Халык жыены этапларын күчергәндә, гражданнар жыенын 3 көннән дә соңга калмыйча күчерү турында карар жыенны уздыру билгеләнгән датага кадәр һәм бер ай вакыт эчендә закон нигезендә жыен үткәрелергә тиеш булган датага кадәр кабул ителергә тиеш.

2.9.5. Гражданнар жыенына 3 көннән дә соңга калмыйча, муниципаль берәмлек органының структур бүлекчәсендә гражданнар жыены карарына чыгарыла торган материаллар белән танышырга хокуклы. әлеге нигезләмә, шулай ук алырга, аларның күчермәләре.

2.10. Гражданнар жыены турындагы Нигезләмә нигезендә, халык жыенын үткәрү датасы соңрак вакытка күчерелергә мөмкин. Халык жыенын уздыру датасын 3 көннән дә соңга калмыйча күчерү турында Карар кабул ителергә тиеш.

3. Гражданнар жыенын үткәрү тәртибе

3.1. Жыенга килгән гражданнар торак пунктта яшәүчеләр исемлегенә кертелгән һәм сайлау хокукына ия булган затларны теркәү өчен муниципаль берәмлек башлыгы вәкаләтле зат тарафыннан теркәлә. Исемлектә гражданның фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган елы, яшәү урыны, паспорт сериясе һәм номеры күрсәтелә.

3.2. Жыенда катнашырга теләк белдергән башка гражданныр, жыенда тикшерелә торган мәсьәләләрне хәл итү эшчәнлекләре, матбугат һәм башка массакуләм мәгълүмат чаралары вәкилләре катнашында да хәлиткеч тавыш бирү хокукыннан башка мөмкин.

3.3. Сайлау хокукына ия торақ пунктта яшәүчеләр исемлегендә төгәлсезлекләр ачыкланган очрақта, торақ пунктта яшәүче кеше әлеге муниципаль берәмлек башлығы тарафыннан Граждан шәхесен раслаучы документ (Россия Федерациясе гражданы паспорты, хәрби билет, чит ил гражданы паспорты, Россия Федерациясендә яшәүгә рөхсәт, Россия Федерациясендә вакытлыча яшәүгә рөхсәт һ. б.) булганда теркәлә һәм жыенда катнашу рөхсәт ителә.)

3.4. Гражданныр жыены анда сайлау хокукына ия булган торақ пунктта яшәүчеләрнең яртысыннан артыгы катнашуга хокуклы. Кворум булмаганда, гражданныр жыенын үткәрүнең яңа датасын билгеләү муниципаль берәмлек башлығы тарафыннан башкарыла. Бу очрақта гражданныр жыены 3 көннән дә иртәрәк үткәрелмәскә тиеш.

3.5. Гражданныр жыены этаплап уздырылган очрақта, гражданныр жыены жыенның аерым этапларында гражданнырның теләсә кайсы килгән очрақта да хокуклы, аннан соң барлык уздырылган этаплар йомгаклары буенча тавышларны санап, ягъни мондый жыен бердәм булып кала.

3.6. Гражданныр жыенында тавыш бирү ачык яисә яшерен булырга мөмкин. Тавыш бирү формасы турындагы карар жыен белән кабул ителә.

3.7. Гражданныр жыенында катнашу өчен теркәлгән гражданныр яшерен тавыш бирүне уздырганда тавыш бирү өчен бюллетень (7 нче кушымта) бирелә.

3.8. Гражданныр жыенында муниципаль берәмлек башлығы яисә ачык тавыш бирү юлы белән сайланган башка зат рәислек итә ала. Рәислек итүче кандидатураларын гражданныр жыенында катнашучылар тәкъдим итәргә хокуклы.

3.9. Гражданныр жыены Сәркатипне һәм хисап комиссиясен сайлай. Хисап комиссиясе әгъзалары саны кимендә өч кеше була алмый.

Хисап комиссиясенә рәислек итүче керә алмый.

Хисап комиссиясе:

- 1) халык жыенына килгән халыкның теркәлүе, кирәк булган очрақта, аларның халык жыенында катнашу хокуклары дөреслеген тикшерә;
- 2) Халык жыенының кворумын билгели (гражданныр жыены этапларын үткәрүдән тыш);
- 3) тавыш бирү мәсьәләләре буенча аңлатмалар бирә;
- 4) тавышларны саны һәм тавыш бирүгә йомгак ясы (гражданныр жыены этапларын үткәрүдән тыш));

- 5) тавыш бирү нәтижеләре турында беркетмә төзи (гражданнар жыены нәтижеләре буенча);
- б) рәислеккә тавыш бирү нәтижеләре белән материаллар (беркетмә, жыенда катнашучы гражданнар исемлеге) тапшыра.

3.10. Гражданнар Жыенының көн тәртибенә өстәмә мәсьәләләр рәислек итүче, муниципаль берәмлек башлыгы, гражданнар жыенында катнашу хокукына ия гражданнар тарафыннан кертелә ала. Көн тәртибенә чакырылыш инициаторлары тарафыннан кертелгән сораулар мәжбүри рәвештә кертелә. Күрсәтелгән мәсьәләләр беренче чиратта карала. Халык жыенының көн тәртибенә өстәмә мәсьәләләрне кертү турында карар, әгәр аның өчен жыенда катнашкан гражданнарның яртысыннан да ким булмаган өлеше тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

3.11. Гражданнар жыены вакытында шулай ук муниципаль берәмлек башлыгы яисә ачык тавыш бирү юлы белән сайланган башка зат, гражданнар жыенында теркәлгән катнашучылар саныннан гади күпчелек тавыш белән, рәислек итә ала. Рәислек итүче кандидатураларын жыенда катнашучылар тәкъдим итәргә хокуклы.

3.12. Гражданнарның этаплап жыенында тавыш бирү ачык яисә ябык (яшерен) булырга мөмкин.

Тавыш бирү формасы турында карар гражданнар жыены этабында кабул ителә.

3.13. Гражданнар жыенын уздыру этапларының һәркайсында этаплап жыен уздырганда хисап комиссиясе арасыннан гражданнарның ачык тавыш бирү нәтижеләре буенча Хисап комиссиясенә бер эгъзасы сайлана, алар кворумны һәм йомгаклау тавышларын санаганда комиссия составында эшләячәк.

3.14. Жыенда рәислек итүче тарафыннан ачыла. Гражданнар жыенында рәислек итүче гражданнар жыенын үткөрүне оештыра, тәртипне хуплый, хисап комиссиясе эшен координацияли, фикер алышына торган мәсьәләләр буенча чыгыш ясау өчен сүз бирә, тавыш бирүнең билгеләнгән тәртибен тәмин итә.

3.15. Гражданнар жыенында сәркәтип тарафыннан беркетмә алып барыла, анда күрсәтелә: халык жыенын үткөрү датасы, вакыты һәм урыны, торак пунктта яшәүче гражданнарның гомуми саны, сайлау хокукына ия гражданнар саны, катнашучылар саны, көн тәртибе, чыгышларның кыскача эчтәлегә, карала торган мәсьәләләр буенча тавыш биргән гражданнар саны (8 нче кушымта).

3.16. Халык жыенын этаплап уздырганда гражданнар Жыенының һәр этабында беркетмәләр (9,10 нчы кушымталар) алып барыла, алар алга таба гражданнар Жыенының уздырылган этаплары йомгаклары буенча жыенның бер йомгаклау беркетмәсенә (11 нче кушымта), шулай ук хисап комиссиясе беркетмәләренә (12,13 нче кушымталар) тугырыла, алар шулай ук гражданнар

Жыенының һәр этабында тавышларны санау нәтижеләре буенча Хисап комиссиясенә бер йомгаклау беркетмәсенә (14 нче номерлы беркетмә) тутырыла.

3.17. Гражданнар Жыенының йомгаклау беркетмәсендә гражданнар жыены этапларының датасы, урыны һәм вакыты, көн тәртибе, гражданнар жыены этапларында катнашкан гражданнарның гомуми саны турында белешмәләр, гражданнар жыены этаплары нәтижеләре буенча тавыш бирүнең йомгаклау нәтижеләре бар. Йомгаклау беркетмәсе жирлек башлыгы кул куя торган гражданнар жыены карарын рәсмиләштерү өчен нигез булып тора.

3.18. Беркетмәгә жыенда рәислек итүче зат, жыен секретаре кул куя һәм муниципаль берәмлек башлыгына тапшырыла. Беркетмәгә жыенда теркәлгән катнашучылар исемлеге теркәлә.

3.19. Гражданнар Жыенының уздырылган этаплары йомгаклары буенча Хисап комиссиясенә йомгаклау беркетмәсендә гражданнар жыены этапларын үткөрү датасы, урыны һәм вакыты, көн тәртибе, үткәрелгән этаплар саны, халык жыеннарының үткәрелгән этаплары буенча хисап комиссиясе беркетмәләре саны, жыенны уздыру өчен билгеләнгән территориядә яшәүче гражданнарның гомуми саны, жыен эшендә катнашкан гражданнарның гомуми саны, жыен эшендә катнашкан гражданнарның гомуми саны, алар өчен бирелгән тавышларның гомуми саны, аңа каршы тавышларның гомуми саны.

3.20. Йомгаклау беркетмәсенә хисап комиссиясе рәисе һәм хисап комиссиясе әгъзалары кул куя һәм муниципаль берәмлек башлыгына тапшырыла.

4. Халык жыены карарлары

4.1. Гражданнар жыены карары кабул ителгән дип санала, әгәр аның өчен тавыш бирсәләр жыенда катнашучыларның яртысыннан артыгы, сайлау хокукына ия булган.

4.2. Жыенда кабул ителгән карарлар муниципаль хокукый актлар булып тора, муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан имзалана һәм Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш. (приложение № 15, 16).

4.3. Жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затлары гражданнар жыенында кабул ителгән карарларның жирлек уставы белән билгеләнгән вәкаләтләрне чикләү нигезендә үтәләшен тәэмин итәләр.

4.4. Жыенда кабул ителгән карар жыенда башка карар кабул итү юлы белән юкка чыгарылырга яки үзгәртелергә мөмкин яки суд тәртибендә гамәлдә түгел дип танылырга мөмкин.

4.5. Гражданнар жыенында кабул ителгән карарлар рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш һәм муниципаль хокукый актлар таләпләре нигезендә рәсмиләштерелә.

4.6. Әгәр торак пунктта яшәүчеләрне турыдан-туры ихтыярий белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен өстәмә рәвештә муниципаль хокукый акт кабул итү (бастырып чыгару), күрсәтелгән актны кабул итү (бастырып чыгару) компетенциясенә керә торган жирле үзидарә органы яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи заты гражданнар жыенында кабул ителгән карар үз көченә кергән көннән соң 15 көн эчендә тиешле муниципаль хокукый актны әзерләү һәм (яисә) кабул итү вакытын билгеләргә тиеш. Күрсәтелгән срок өч айдан да артмаска тиеш.

Гражданнар жыены карарларын үтәү

4.7. Жыенда кабул ителгән карарлар торак пункт территориясендә мәжбүри үтәлергә тиеш һәм нинди дә булса дәүләт хакимияте органнары, аларның вазыйфаи затлары яисә жирле үзидарә органнары тарафыннан раслауга мохтаж түгел.

4.8. Жыенда кабул ителгән карарларның үтәлмәве закон нигезендә жаваплылыкка тартыла.